

Nymburské novinky

NEZÁVISLÉ SOUSEDSKÉ ZPRÁVY

Vážení sousedé,

se začátkem léta dostáváte do svých schránek další vydání Nymburských novinek. Snažíme se v něm přinášet pro Vás zajímavosti a příspěvky osobností z našeho města. Přibližujeme Vám tak pohledy a názory lidí, kteří se své oblasti dlouhodobě věnují a mají co říci k tomu, co se v našem městě děje.

Moc nás těší Váš rostoucí zájem o Novinky. Z Vašich reakcí je dobře patrné, že máte své město opravdu rádi, stejně jako my. Nad očekávání velkou popularitu si vysloužily i naše křížovky, a proto přeje- me štěstí všem úspěšným luštitelům.

Děkujeme za Vaši přízeň a všem Vám přeje- me příjemně prožitý čas prázdnin a dovolených.

Za celou redakční radu Nymburských novinek Vám přeji vše dobré!

Zánik dominikánského kláštera

Když dnes přicházíme k nové lávce směrem na Zálabí kolem kaple sv. Jana Nepomuckého a neoklasicistní budovy Základní školy Tyršova, ani si neuvědomíme, že jdeme vlastně kolem kláštera dominikánského řádu a jejich kostela Panny Marie Růžencové. Jak klášter, tak kostel byly přitom vybudovány už ve středověku na konci 13. století a v 1. polovině 14. století. Dodnes zachovaný presbytář – bývalá školní kaple – upomíná na svůj gotický původ a vedle děkanského kostela a fortifikace patří mezi architektonické klenoty českého středověkého stavitelství.

Historie kláštera je pestrá a podrobně

zmapovaná. Přesto se v obecném povědomí udržuje spíše představa o zániku kláštera v době husitských válek, než stejně tak zajímavá kapitola o obnově kláštera a kostela v době barokní. Úplně stranou zájmu už je pak zánik kláštera na konci 18. století. A právě o tomto momentu se hodlám blíže rozepsat. Mnozí ze čtenářů jistě viděli seriál Marie Terezie a právě 5. díl se i letmo dotknul námi sledovaného období – josefínských osví- cenských reforem.

Dominikáni přicházejí do Nymburka v době založení města kolem roku 1275 a při hradbách budují svůj konvent i s kostelem Panny Marie ...*(pokr. str. 2)*

Marek Michl, ředitel společnosti Thermoservis s. r. o. a hudebník

ZŠ Tyršova má novou střešní krytinu

Po čtyřech letech odkládání má konečně základní škola v Tyršově ulici novou střechu. Na několika místech již do ní zatékalo. Akce spočívala ve výměně alukrytové a břidlicové střešní krytiny za pálenou tašku. Oprava střechy a výměna okapních žlabů vyšla na necelých 10 milionů korun. Škoda, že se zároveň nerealizovala oprava fasády věže na rohu této historické budovy. Když už tam jednou stálo lešení, bylo by to i výhodné.

140 let nemocnice

Ve čtvrtek 9. června se konaly oslavy výročí založení nymburské nemocnice. Nebyli na něj ovšem pozváni všichni lékaři a sestřičky, kteří se o rozvoj a zachování nemocnice do dnešních dnů zasloužili. Jde o stovky bývalých zaměstnanců, mnozí z nich by jistě rádi přišli, podívali se na své bývalé pracoviště a zavzpomínali. Za redakci Nymburských novinek velice děkujeme všem, kteří kdy pro naši nemocnici usilovně pracovali a pracují.

Přeprava jízdních kol ve vlacích PID

Pro přepravu jízdních kol ve vlacích PID je nově možné využít výhodné časové jízdenky pro cesty ve všech vnějších tarifních pásmech PID (1 až 12). 30 Kč (platí 120 minut od zakoupení), 80 Kč (platí do 4:00 následujícího dne od zakoupení). Takový cestující s bicyklem se musí ovšem sám také přepravovat na jízdní doklad PID. Jízdenky jsou k dostání v elektronické podobě v aplikaci PID Lítačka a v papírové podobě na pokladnách ČD nebo u průvodčích ve vlacích.

Klášterní areál po přístavbě nové základní školy v roce 1882, o 9 let později bude přistaveno severní křídlo s věží.

Růžencové. Konvent v podstatě kopíruje půdorys dnešní základní školy, resp. východního křídla, a hlavní loď tohoto kostela je ukryta v základech Hálkova městského divadla. Dne 22. 4. 1421 byl nymburský klášterní areál (stejně jako kolínský klášter) zbořen a spálen (často se mylně uvádí rok 1424). O osudu nymburských řeholníků nám soudobé prameny nic neříkají. Teprve klášterní záznamy z doby barokní mluví (zřejmě nadsazeně) o čtyřiceti mučednících, kteří tehdy v klášteře zahynuli.

K obnově husity poničeného kláštera dochází teprve v 60. letech 17. století. Zasluhu na tom měli nymburští děkani, kteří byli v té době radou města jmenováni pouze z příslušných členů dominikánského řádu. Jmenujme alespoň jednoho nymburského děkana Jana Teofila z Ostropole, který vyjednal pro obnovu koupi okolních pozemků i povolal architekta Petra Spinettiho k přestavbě konventu. Za značné finanční podpory křineckého hraběte Pavla z Morzinu byl již 1. října 1674 klášter obyvatelný.

Nejstarší fotografie zrušeného klášterního areálu z roku 1881, krátce před přístavbou východního křídla)

Přichází první řeholníci, kteří však ještě musí sloužit mše „v maličké opravené kapli starého kostela“. Samotný kostel byl opraven až později, snad roku 1741. Avšak hlavní oltář byl osazen až v letech 1746 - 47.

Život v konventu se plně rozvinul až po povýšení na převorství v roce 1694, v téže době vzrostl počet řeholníků na dvanáct. Tento stav platil i v době zrušení kláštera, kdy víme, že zde roku 1785 žilo kromě převora a šesti kněží ještě pět bratří laiků. Po dobu trvání obnoveného kláštera se nám dochovalo hned několik jmen nymburských převorů. Stejně tak známe jména naprosté většiny řádových bratří, kteří v Nymburce působili, neboť už od 17. století si dominikáni vedou tzv. knihu nekrologií, kam zapisují všechny své zesnulé členy české dominikánské provincie. Například zmíněný Jan Teofil z Ostropole zemřel v Nymburce 30. ledna 1692.

Náhly zánik nymburského kláštera v 80. letech 18. století souvisel s rozsáhlými politicko-náboženskými změnami uskutečněnými panovníkem Josefem II. Císař Josef II. byl pevně rozhodnut od svého nástupu redukovat počet řeholního kléru. Do průběhu rušení klášterů zasahoval císař přímo. Dosvědčuje to celá řada dokumentů s vlastnoručními poznámkami týkajícími se této problematiky. Již v patentu z 29. listopadu 1781 vytyčil cíle reformy církevní správy: zůstat mohly jen řády věnující se vědecké, pedagogické a charitativní činnosti. Ostatní musí být zrušeny a majetek z prodeje bude vložen do tzv. náboženského fondu, z kterého bude placen budoucí náboženský život – vznik nových biskupství, vznik nové sítě far, peníze na placení kněží atd. Během jednoho desetiletí zaniklo v Habsburské monarchii na 700 až 800 komunit, jen v Čechách

se jednalo o 74 a na Moravě 41 řeholních komunit.

V současné literatuře věnované historii Nymburka se údaje o průběhu i letopočtu zrušení značně rozcházejí, objevují se nejčastěji data 1785, 1786 a 1789. Pojdme si v tom udělat trochu pořádek a říci si, jak to vlastně bylo. Dne 16. ledna 1782 vyšlo guberniální nařízení, které podrobně popisovalo postup při rušení klášterů, řádových domů a hospiců dle dekretu Josefa II. z 29. listopadu 1781, včetně zapečetění veškerého majetku kláštera, předání klíčů i složení slibu, že nic nezatají. Od tohoto data platil zákaz přijímání noviců, stávající novicové a novicky nesmějí skládat sliby. První vlna rušení následovala okamžitě. Dne 26. ledna 1782 byl jako první zrušen památný klášter sv. Anežky na Starém Městě pražském. Na Nymburk a dalších 22 klášterů přišla řada v roce 1785. V tomto roce bylo zrušeno vůbec nejvíce klášterů, načež se zvedla vlna nevole, že takový počet není možné organizačně zvládnout. V příštích letech bylo tudíž od takového hromadného rušení ustoupeno a v roce 1786 bylo zrušeno „jen“ 10 klášterů. Jen pro představu, rušení nezanimlo ani s Josefovou smrtí roku 1790, ale pokračovalo i v dalších letech. Např. klášter augustiniánů bosáků v Lysé nad Labem byl zrušen 17. října 1811 a vůbec poslední klášter v Táboře, shodou okolností stejného řádu, byl zrušen roku 1814.

Zůstaňme však u dominikánů. Z kvetoucí české dominikánské provincie přečkalo do 19. století pouze 5 klášterů (v Olomouci a Litoměřicích byly sloučené). Z 21 konventů zaniklo 14 klášterů, včetně nymburského. Když vyšel dvorský dekret o zrušení 23 klášterů, světilo pražské gubernium likvidaci nymburského kláštera krajskému úřadu v Mladé Boleslavi, který provedení likvidace uložil vrchnostenskému úřadu v Brandýse nad Labem, v jehož čele stál vrchní komisař Vojtěch Masatsch (Mazač). Obratem nymburskému převorovi bylo připomenuto trvání zákazu přijímání noviců, poněvadž muselo být ve zbývajících klášterech místo pro řeholníky ze zrušených klášterů. Ještě ve stejném roce 23. prosince 1785 provedla komise přímo na místě soupis veškerého klášterního majetku, movitého i nemovitého. Komise prohlédla i klášterní knihovnu a vzala do úschovy katalog knih. Spolu s inventářem celého jmění jej odeslala pražskému guberniu.

Komisař si dále vyžádal klíče od všech pokladen, kostelních pokladů, archivu a zásobáren. Vše, co nebylo nezbytné

pro denní potřebu, přikázal komisař zapečetit, pořídit inventář a předat jej světskému úředníkovi kláštera, který měl také vyúčtovat všechna vydání konventu až do jeho rozchodu. Cenné věci, hotovost, zlato, stříbro a všechna pečetidla se měla předat guberniu. Vše, co měli řádoví bratři ve svých celách (obrazy, nábytek, knihy a zařízení), si mohli řeholníci ponechat, musel však být opět pořízen seznam, co si vzali. Novicové, kteří ještě nesložili slib, měli obdržet jednou provždy 150 zl. a museli do čtyř neděl opustit klášter. Všichni kněží a duchovní vyšších hodností se mohli vystěhovat z habsburských zemí do klášterů svého řádu, k tomu měli dostat od státu pas a cestovné. Ostatním bratřím byl klášter jednoduše přidělen na základě rozhodnutí řádového představeného. Cestovné mělo dělat 45 krejcarů za míli. Řeholníci mohli též přestoupit do jiného řádu (roční příspěvek 150 zl.) či se stát světskými kněžími s roční penzí 300 zl., než jim bude přidělena nějaká fara. Ve zrušeném klášteře nesměl nikdo zůstat kromě starých a těžce nemocných. Ti, kteří byli schopni transportu, měli být převezeni do jednoho kláštera a tam žít až do své penze.

Vrchnostenský úřad v Brandýse nad Labem pak prodal v dražbě klášterní pozemky nymburským měšťanům za 9.673 zlatých ve prospěch náboženského fondu. Josefinské reformy vedle kladů (zřízení nového biskupství v Českých Budějovicích a vytvoření 260 nových far a lokálií) způsobily i velké škody hmotné, kulturní a ublížily mnoha lidem. Jak vidíme na nymburském případě, majetek získaný zrušením žebravých řádů, byl takřka nepatrný. Podle hlavního inventáře došlo k definitivnímu uzavření (zrušení) kláštera 16. července 1789. Tehdy klášter už obývali pouze převor Tomáš Vorel a knihovník Januarius Hendrich. Po jejich odchodu pověřil bran-

dýský úřad hlídáním opuštěného objektu nymburského měšťana Remedia Tomáška. Jako odměnu mu stanovil denní odměnu 12 krejcarů, které mu vyplatil 9. března 1790. Hlídání bylo následně prodlouženo ještě o jeden rok, neboť bylo nadále třeba hlídat klášterní budovy, kostel a příslušenství. Celou klášterní knihovnu odvezl právě Tomášek do Prahy a za odvoz mu náležela odměna 43 zlatých a 49 krejcarů. S největší pravděpodobností byla knihovna o 645 svazcích teologické literatury a 389 kusech beletristické četby prodána v dražbě pražským kupcům na papír, nebo skončila ve stoupě. Uvnitř kostela bylo v dražbě rozprodáno hned 12 oltářů (hlavní se sochou Panny Marie Růžencové, oltář sv. Vincence, oltář sv. Dominika, oltář sv. Barbory, oltář sv. Anny atd.), mezi nimi dva oltářní obrazy od Škréty, kazatelna s osmi sochami, krásné varhany s 10 mutacemi a rozsáhlý mobiliář včetně zvonů. Jeden z oltářů i varhany se tak dostaly např. do Jetřichovic u Děčína, kde sloužily až do roku 1845. Popis kláštera z 16. srpna 1789 hovoří i o zahradním altánu zděném kamenem, klášterské fortně, kamenných šnekových schodech do altánu, studnici, dvou sklepích a klášterní kašně.

Takto smutně skončil nymburský klášter, který po staletí ovlivňoval život ve městě. Se zrušením konventu skončila i péče o samotné budovy. Klášter se proměnil na vinopalnu a erární skladiště, i přestože prvotní záměr počítal s přestavbou na vojenská kasárna. To se sice nestalo, ale už roku 1794 pokoje převora obýval zásobovací důstojník. Na lepší časy se zabýskalo roku 1820, kdy zde byla zřízena škola. O rok dříve totiž koupil za 4080 zl. celý areál od krajského úřadu nymburský starosta Jan Gualbert Gabriel s úmyslem postoupit východní část obratem nymburské obci. Pro školní účely v letech 1857 - 1863

přestavěl presbytář na kapli nymburský měšťan Jan Nepomuk Zedrich. Na místě hlavní chrámové lodi vyrostlo divadlo (v patře) a roku 1871 nová radnice (v přízemí). Na místě bývalého konventu vyrostla v roce 1882 dnešní základní škola (východní křídlo) a v letech 1889 - 1891 jižní křídlo s věží. Radnice zde sídlila do roku 1929, kdy se přestěhovala na Palackého třídu. Následně byl celý objekt na místě staré chrámové lodi zbourán a na jeho místě bylo nově postaveno dnešní Hádkovo městské divadlo, slavnostně otevřené 15. listopadu 1936.

Mladší dějiny dokládají dramatické proměny zrušeného kláštera, jehož torzo se ocitlo ve zcela jiných souvislostech daných různými přestavbami pro potřeby města, divadla a školy. Vytržení z historického kontextu bylo dokonáno v 70. letech 20. století nesmyslnou demolicí zástavby na místě dnešního obytného domu Eliška a pohledovým zapojením kaple do komplexu nevzhledných nových objektů. Přes veškeré pozdější zásahy je však torzo kostela Panny Marie Růžencové jednou z prvořadých památek města a těší mě, že jsem v roce 2010 zahájil její postupnou obnovu, která stále běží.

Pavel Fojtík,
historik a zastupitel

PÍŠETE NÁM

16. 5. 2022 - Vážená redakce,

se zájmem čtu Vaše Nymburské novinky. Proto musím mít výhradu ku článku pana Řehounka v listopadovém čísle „Vykríčené domy.“ Je mi 88 let, tak o městě rozhodně něco vím. S rodiči jsem 25 let žil v Tyršově. Abych byl konkrétní. U nádraží hotel U Žlábků, ne Horáků, později OVS (okresní vojenská správa). Po sejítí z mostu na Zálabí podle trafiky pana Melichara před námi ulička vlevo hospoda Rybárna po 2. světové válce opuštěná a v ní sběrné suroviny.

Vpravo truhlářství p. Bendla a teprve směřem k Labi dům Bobise Štastného, kde je restaurace „Kocour“. Hostinec na Jesence, později U Turků, měl za sousedy obuvníka Bulíka, řezníka Maliku a zahradnictví pana Třešňáka. Naproti, co je bazén, obchod pana Šislera s pozemkem sahal k domu řezníka Buriana, tak Nerudova ulice byla slepá.

V domě č. 80 v Jakešově době tam nebyla ani hospoda, ani Elektra, už tam byla jen „Kuchyňka“. Dům byl v majetku Krušínských. Pan Krušínský knihkupec a školní potřeby měl obchod v Tyršově ulici č. 7. Naproti přes ulici kadeřník p. Barták známý z Hrabalových

„Postřižin“. V Drahelicích Horákovi bydleli v I. patře nad restaurací.

Děkuji za trpělivost,
Miroslav Chmelík

Za dopis moc děkujeme, publikovaná verze je mírně krácena a omlouváme se, pokud jsme některá slova v ručně psaném dopise nepřčetli správně. Je milé si takto zavzpomínat, ač se tvrzení pamětníků někdy rozcházejí. Třeba my zmíněnou Elektrou z osmdesátých let pamatujeme a Kuchyňku až z let devadesátých. Tak jako tak, článek Jana Řehounka nebyl historickým pojednáním, ale spíše jakousi perličkou.

Jak se topí v Nymburce

Vrchol komína s výhledem na město z výšky 140 m

Přibývající počet dotazů nejen obyvatel našeho města mě inspiroval ke krátkému přiblížení systému Centrálního zásobování teplem města Nymburk. Asi každý zná ty nejvyšší nymburské komíny, často ale bývají lidé překvapeni, že jsou součástí celého procesu, díky kterému jim není zima třeba v bytě v Jankovicích anebo třeba při návštěvě pobočky České spořitelny na náměstí.

Základem celé soustavy jsou dva výrobní zdroje. Ten první se nachází v areálu ŽOS Nymburk za nadjezdem a spaluje se v něm uhlí. Patří k němu oba komíny, které při příjezdu od Mladé Boleslavi můžeme vidět jako jeden a neznalé tak narytá hádankou, kolik

komínů vidí. Již celá desetiletí se používá jen ten vyšší 140 m vysoký. Ten menší a starší je zajímavý tím, že je kombinací komínu a vodojemu a byl postaven před více než sto lety. Druhým zdrojem výroby tepla je výtopna na starém sídlišti v ulici Generála Sochora. Ani tu nelze přehlédnout díky vysokému komínu. Zde bylo historicky možné spalovat i mazut, dnes je ale tento zdroj čistě na zemní plyn.

Do nedávné doby byl hlavním zdrojem výroby tepla ten v areálu ŽOS. Zdroj na sídlišti sloužil pouze jako zdroj záložní nebo špičkový. Z ekologických ale i ekonomických důvodů došlo před více než rokem k zásadní změně a dnes je tomu naopak.

Pro celou soustavu je klíčové horkovodní propojení obou těchto zdrojů. Umožňuje nám to obousměrný provoz mezi dvěma zdroji s různými možnostmi využití paliv. To je výhoda, kterou nám většina měst může pouze závidět. A je to výhoda, která nabývá na významu zejména v současné nelehké době plné nepříjemných překvapení na trhu s palivy a energiemi.

Síť rozvodů celé soustavy Centrálního zásobování teplem (CZT) pokrývá velikou část Nymburka. Kromě obou sídlišť soustava zásobuje teplem centrum města, ale také například většinu objektů v severní průmyslové zóně. Vytápíme tímto způsobem všechny tři základní školy, většinu mateřských škol, mnoho bytových domů v různých částech města, ale také například nemocnici a všechny tři polikliniky, Obecní dům, kino či divadlo.

Marek Michl, ředitel společnosti Thermoservis s. r. o. a hudebník

Smart City – Chytré město budoucnosti

Pojem Smart City, neboli chytré město, někdy také digitální město nebo inteligentní město, je koncept fungování města, které využívá digitální, informační a komunikační technologie za účelem efektivnějšího využití své infrastruktury a snížení spotřeby energií.

Smart technologie se nejčastěji v rámci fungování měst uplatňují v dopravě, životním prostředí, komunikaci občanů s úřady, optimalizaci využívání energií a zlepšení kvality života všeobecně.

Snadný přístup k informacím pro každého občana a schopnost sdílet tyto informace jsou dalším aspektem konceptu chytrého města. To se týká poskytování informací ze strany města, dostupnosti vzdělávacích zařízení, zavádění nových technologií do vzdělávacích

procesů, environmentálního vzdělávání a využívání sociálních sítí nebo dalších metod sdílení dat.

Od veřejných služeb, jako je dodávka energie, doprava a připojení k internetu, po infrastrukturní systémy, jako jsou parky, silnice, parkoviště a bydlení, jsou města zodpovědná za velké množství „doplňkových služeb a produktů“, které mají vliv na kvalitu života občanů. Další možnosti však mohou svým občanům nabízet i nad rámec běžných povinností.

V závislosti na tom, o jak velké město se jedná, se potřeba využití různých druhů smart technologií liší. U velkoměst jsou chytré technologie velmi využívané v systému veřejné dopravy. Jiná pomocí technologií například monitorují úroveň potřeby zavlažování zeleně v parcích a veřejném prostoru. Z Prahy známe tře-

ba kartu Lítačka. Obdobné karty v jiných městech slouží nejen k cestování veřejnou hromadnou dopravou, ale fungují i ke vstupu do mnoha kulturních zařízení, jako členská karta do knihovny, nebo i vstup na veřejná WC.

U měst menších se pak často aplikují moderní technologie v souvislosti se správou budov směrem k efektivnímu řešení energetické úspornosti a šetrnosti k životnímu prostředí. Velice efektivní je například výměna veřejného osvětlení za chytré. Lamy samy dokáží podle počtu osob v okolí vyhodnotit situaci a přizpůsobit intenzitu osvětlení. Z části mohou být soběstačné i díky vlastnímu solárnímu panelu. U těchto lamp se také předpokládá budoucí využití k pomalému nočnímu nabíjení elektromobilů. Budování infrastruktury pro elektromo-

bily je také jednou ze smart technologií.

Oblíbenou záležitostí jsou i tzv. sdílená kola, případně koloběžky, které se v mnoha městech s větším či menším úspěchem objevují v posledních letech jako houby po dešti.

Další technologie například umožňují zjednodušení svozu odpadu. Chytré koše jsou opatřené solárním panelem, který nabíjí baterii lisu na stlačování odpadu, umožňují snížit četnost svozu až o 90 %.

Monitoring naplněnosti parkovacích zón zase mnohde řidičům ušetří čas strávený zbytečným hledáním místa na zaparkování. Zároveň po zaparkování zaplatí jednoduše pomocí aplikace, čímž ušetří další minuty, jež by zabralo hledání parkovacího automatu a nákup lístku.

Spoustu času a práce obyvatelům i úřadům města uspoří také zvýšení

efektivity a transparentnosti veřejné správy prostřednictvím rozvoje a využití možností digitalizace a propojení všeho.

Průkopníkem a lídrem českých měst v koncepci Chytré město je město Písek, kde i s využitím mnoha fondů EU úspěšně aplikovali velké množství projektů, další realizují v této době a jiné jsou připraveny k realizaci v blízké budoucnosti. Velká část připravovaných projektů se v Písku zabývá péčí o životní prostředí a energetikou.

Změna města na Chytré město však vyžaduje velkou míru zapojení a zodpovědnosti samotných obyvatel daného města. Věřím, že i Nymburk během následujících několika let může vytvořit zajímavé projekty v oblasti Smart Cities. Můžeme se učit takřka všude okolo nás a vybírat si již osvědčené a vyzkoušené projekty z této oblasti.

Petr Procházka, dispečer mezinárodní vlakové dopravy a krajský zastupitel

Tyršovka chrání přírodu na třech kontinentech

Autor při záchraně pralesních želv a jejich zpětném vypouštění do pralesa. (foto: Michaela Doleželová)

Tyršovka chrání přírodu na třech kontinentech. Že to zní příliš nadneseně? Nebo snad velkášsky? Ale je to tak, zkusím vám to vysvětlit. Již přes deset let já osobně i naše škola spolupracujeme s neziskovou organizací Prales dětem. Ze začátku k nám vždy přijeli její zakladatelé a promítali fotky a vlastní filmy a vyprávěli o praktické záchraně tropického pralesa, tedy jak vykupují pozemky okolo národního parku Gunung Leuser na Sumatře a přeměňují je zpět na prales, čímž vzniká „česká rezervace“. Mě to jako biologa uchvátilo a se mnou se nadšeně přidávali i mí žáci. Osobní příklad prostě táhne.

... (pokr. str. 6)

ASIE

Prvními nesmělými kroky byla finanční pomoc s výkupem několika arů pralesa, vlastně v té době ještě plantáží (většinou kaučukových), které se teprve postupně začaly přeměňovat na sekundární prales. Později jsme společně s několika třídami zakoupili i fotopasti na monitorování ohrožených zvířat či zjišťování pytláckých aktivit v tomto „českém“ pralesu na Sumatře v Indonésii.

Fantastickým bonusem tohoto projektu je i to, že si vše můžete přijet osahat a prohlédnout. Pro mě jako milovníka přírody obrovský bonus. Proto jsem se na Sumatru v roce 2013 vypravil osobně. Fotil jsem unikátní ekosystém i zvířata a jako třešničku na dortu jsem vezl několik tisíc korun, které jsem použil na výkup a zpětné vypuštění ohrožených zvířat z černých trhů. Fantastický zážitek a životní zkušenost žít několik týdnů uprostřed džungle. Z těchto zážitků pak vznikla i výstava fotek a veřejně promítání v Kině Sokol.

AFRIKA

Postupně se aktivity organizace Prales dětem rozšířili i do tropické Afriky. Zkušenosti z Asie v monitoringu zvířat byly využity v džungli s divokými gorilami. A Tyršovka spolu se mnou se na tom opět podílela. Znovu jsme se finančně složili či pomocí sbírky sehnali peníze na zakoupení další fotopasti. Tím jsme pomyslně dobyli další kontinent.

JÍŽNÍ AMERIKA

Po dlouhé dvouleté covidové pauze jsme se s organizací setkali znovu tento rok. Za tu dobu výrazně rozšířili své aktivity na území Kostariky v Jižní Americe. A Tyršovka je u toho zase, alespoň kapkou finanční pomoci ze vstupného.

Pokud by vás naše aktivity (a hlavně organizace Prales dětem) zaujaly, pak mě neváhejte kontaktovat, či přímo vlastní organizaci. A pozor, již jsou v plánu dobrovolnické programy i na Kostariku. Máte tak šanci poznat opravdový deštný prales, nebo pozorovat velryby,

potápět se s mantami či vidět mořské želvy klást vejce.

Marek Velechovský,
učitel na ZŠ Tyršova

30 let projektování bazénu

Prostředí u současného bazénu je postupně kultivováno zejména díky plánovaným výsadbám zeleně. Stará stavba bazénu s nevzhlednou vrstvou nesourodých billboardů je na tomto rušném místě ale dlouhodobě pro ostudu.

Připrava projektu nového krytého plaveckého bazénu v Nymburce je téměř nepřetržitou činností od raných devadesátých let. Rozhodně tedy neplatí, že by mělo v tomto ohledu město „tah na bránu“, spíše se po hříšti dlouho běhá sem a tam. V současné době se snad schyluje k realizaci samotné stavby, ohlédněme se tedy za tím, co se kolem toho v posledních třech desetiletích událo.

Za pozornost stojí, že se opakovaně měnil názor, má-li vzniknout nová stavba „na zelené louce“ u Labe vedle Zimního stadionu, nebo má plavecký bazén zůstat na místě, kde funguje nyní, na rohu Zbožské a Boleslavské ulice. A důvodem opakovaně měnit plány byly v podstatě vždy obavy z finanční náročnosti zhotovení i následného provozu bazénu. Je pozoruhodným paradoxem, že v současné finanční i politické nejistotě, při skokově rostou-

cích cenách energií a situaci, kdy se zároveň cena vyprojektované stavby i její následný provoz dostaly k dosud nepředstavitelně vysokým částkám, převládá v zastupitelstvu města názor, že je správné do toho takto a právě teď neodkladně konečně „říznout“ a to i za cenu toho, že Nymburk bude na 25 let hluboce zadlužen úvěrem ve výši 380 000 000,- Kč (!).

Názory lidí jsou, co víme, nejednotné. Někdo pokládá takovýto bazén v Nymburce za zbytečný, někdo naopak za nezbytný. Já sám jsem přesvědčen, že by v Nymburce měl fungovat bazén v rozsahu minimálně pro plavání a plaveckou výuku, tedy 25 m dlouhý s 5 až 6 drahami. Vedle toho město postrádá solidní a kultivovanou saunu se základními relaxačními doplňky jako je např. vířivka a Kneippův chodník. Navíc by vše mělo být veřejnosti přístupné denně, nikoli jako nyní, pár hodin v týdnu. Město má ale celou řadu dalších finančně velice náročných problémů, takže cokoliv navíc, ať jde o zábavní bazény nebo tobogán, je velmi diskutabilní, protože to stejně nikdy nebylo plánováno v opravdu atraktivním rozsahu. Bohužel to však stavbu jednoznačně prodražuje.

Prvních dvacet let**Léta 1990 – 2010**

Za dvacetiletého starostování pana **Ladislava Kutíka** po sametové revoluci byl na stole trvale záměr nové stavby u Labe. V roce 2003 byla dokonce uspořádána ideová soutěž na toto území,

kde měl dle zadání vzniknout i krytý plavecký bazén s rozsáhlou letní venkovní plovárnou. Návrhy vzešlé z této architektonické soutěže ale vyšuměly zcela do prázdna.

V roce 2007 byla snaha záměr výstavby bazénu u Labe obnovit, byla zpracována i projektová dokumentace za cca 6,000.000 Kč, ale tento návrh byl zastupitelstvem těsnou většinou zamítnut. Hlavním argumentem odmítání byly tenkrát zejména obavy z vysokých provozních nákladů.

4 roky ve Zbožské

Od roku 2010, kdy funkci starosty zastával pan **Miloš Petera**, byl poprvé zadán projekt moderního plaveckého bazénu na místě toho současného. Projekt zpracovával v daném oboru zkušený specialista **prof. Arnošt Navrátil** z pražské Fakulty architektury ČVUT. Projekt ovšem opět ztroskotal, když začalo být zřejmé, že oproti předpokladům nebude nijak levný. Do projektu město tenkrát investovalo cca 3 000 000,- Kč a vyšly z ní 3 varianty, nejdražší cca za 90 000 000,- Kč.

2 roky zvrátů

V letech 2014-2016 za úřadování starosty **Tomáše Macha** došlo k dalšímu přebíhání z místa na místo, a to hned dvakrát. Nejdříve byly v roce 2015 opět rozvíjeny návrhy přemístění k Labi, protože kdosi začal tvrdit, že za 90 000 000,- Kč lze postavit bazén „na zelené louce“, jako se to prý povedlo kdesi na Moravě. Když ale začaly opět padat pravděpodobnější

předběžné propočty, podruhé se naivně propadlo představě, že starý bazén přece musí jít opravit a že to bude mnohem levnější. V srpnu 2016 byla pak starostou Machem podepsána smlouva na kompletní projektovou dokumentaci plaveckého bazénu ve Zbožské.

Promarněná šance

V roce 2018 byla tato projektová dokumentace kompletně připravena, bylo vydáno stavební povolení a byl poprvé zpracován renomovaný **položkový rozpočet stavby**, tedy cena podložená skutečnou podrobnou profesionální kalkulací. Vycházela nejprve na 230 000 000,- Kč bez DPH, ovšem po zpracování nezávislé odborné revize projektu bylo reálné snížit náklady na 190 000 000,- Kč.

V roce 2019, kdy byl v úřadu starosty opět **Tomáš Mach**, byla tato kvalitně připravená projektová dokumentace, navíc zpracovaná v naprostém souladu se zmíněnou smlouvou z roku 2016, zamítnuta s tím, že za podobnou nebo dokonce nižší cenu bude přece možno bazén zbudovat u Zimního stadionu. Nebylo ani vypsáno výběrové řízení, které by ukázalo, za kolik by stavbu skutečně dodavatelé nabídli. Takže hurá, začneme znovu a od začátku u Zimního stadionu, nehledě na vynaložené peníze za dosavadní studie, projektové dokumentace a posudky.

Do třetice zpět k Labi

Do letošního roku 2022 se opět nově, a ne zrovna levně projektovalo. Nový

projekt přišel na bezmála 10 000 000,- Kč. A cena stavby nyní vychází včetně nezbytných investic na **385 000 000,- Kč bez DPH, tedy dvojnásobek ceny (!)**, než nabízel řešení z let 2016 - 2018. Město si bere úvěr na 25 let. Uvědomme si, kolik nám bude let, až bude tento úvěr po roce 2047 doplacen, zároveň bude v tu chvíli stavba jistě zralá i na nemalou investici do rekonstrukce a logické modernizace.

Je mi líto, že nikdy nebyla většinová odvaha pro skromnější zadání stavby bazénu. Kdybychom si nalávali čistého vína, neslibovalo se nemožné a nebyla nezbytně vyžadována zábavní část s tobogánem, mohlo to ušetřit 50 000 000,- Kč (!) při výstavbě a významnou část nákladů při následném provozu. Prostě NEBÁT SE A RACIONÁLNĚ UBRAT!

Jan Ritter,
architekt a zastupitel

Pohyb na společné stezce pro chodce a cyklisty

Spřibývajícím hezkým počasím se úměrně zvyšuje počet chodců a cyklistů. To se týká i společných stezek pro chodce a cyklisty. Takto je v Nymburce označeno několik cest včetně nové lávky přes Labe. Na takto označené stezce spolu chodci, cyklisté, bruslaři, běžci, maminky s kočárky užívají k pohybu jeden společný prostor, což někdy bývá předmětem konfliktních situací. Jednotliví uživatelé si mnohdy neuvědomují své vlastní chyby. Chodcům celkem přirozeně vadí jezdci na kole či bruslích, kteří velkou rychlostí projíždějí kolem nich, nebo dokonce mezi nimi, aniž by o sobě dali dopředu jakkoli vědět. Naopak pro cyklisty je často velmi obtížné vyhnout se chodcům, kteří jdou ve skupince vedle sebe a zabírají tak prakticky celou

šíři stezky, nebo kteří bez rozhlédnutí nečekaně změni směr svého pohybu.

Aby nedocházelo k zbytečným kolizím jmenovaných skupin, je potřeba dodržovat pravidla provozu, zachovávat vzájemný respekt a chovat se ohleduplně k ostatním uživatelům stezky. Legislativa uvádí, že se chodci a cyklisté nesmějí navzájem ohrozit. Cyklisté i bruslaři by (nejen) při pohybu po společné stezce měli vždy přizpůsobit svou rychlost hustotě provozu. Chodci by zase měli chodit při kraji tak, aby je cyklista mohl vždy bezpečně předjet. Se zvyšujícím se počtem ohleduplných uživatelů se bude snižovat počet kolizních situací a úrazů způsobených nehodami chodců s cyklisty.

Marek Mejzr,
dopravní inženýr

Výherci z dubnového čísla Nymburských novinek

Dne 16. dubna 2022 jsme vylosovali úspěšné luštitelé křížovky z minulého vydání Nymburských novinek. Sešlo se nám na padesát správných odpovědí. Hlavní cenou byla velmi ceněná knížka Karla Říhy: Vzpomínka na akademického malíře Hanuše Bohmana. Tuto knihu vyhrála paní Alena Pražáková z Nymburka. Velmi gratulujeme. Knihu jsme předali výherkyni na Velikonoční pondělí, takže nechyběla pomlázka, ani velikonoční vajíčka.

Protože přišlo tak velké množství odpovědí, rozhodli jsme se potěšit odměnou i další luštitelé. Připravili jsme tedy další knižní tituly s nymbur-

skou tematikou a vylosovali jsme ještě 20 křížovkářů. Těm jsme pak knihu osobně předali a poděkovali za účast v luštitelské hře. Moc si toho vážíme.

Pro aktuální číslo jsme se rozhodli nejúspěšnější vylosované křížovkáře opět odměnit dalšími dnes těžko dostupnými knihami: 1. Michal Plavec – Kapitoly z dějin královského města Nymburka, 2. Legendy a příběhy ze Svatojiřského lesa a 3. Sto let pod střechem: budova nymburského gymnázia 1907 - 2007.

*Pavel Fojtík, Jan Ritter,
notář slosování: Marek Michl*

Co je nejstarší stojící sakrální stavba ve městě, tedy stavba sloužící církevnímu a liturgickému provozu?

POMŮCKA: ARGO, LOGEUSE, OSA, SOOS, TORO, YVA	AMERICKÝ HEREC	VRAŽDA (ZAST.)	SLOVENSKÝ PŘEPIS	VODNÍ HLODAVEC	SYMETRÁLY	CHEMICKÝ PRVEK ZN. SB	PŘIPRAVOVAT TEPLÉ JÍDLO	KVALITNÍ PALIVO	OSOBNÍ ZÁJMEMO	OSMIČLENNÝ SOUBOR	NEVIDOMÉ (ŘÍDCE)	KOLEM (KNIŽNĚ)	HUSÍ OCÁSEK
DĚDIČNÉ METABOLICKÉ PORUCHY (ZKR.)				PĚROVÝ ŠÁL			VÝCHOVA K OBČANSTVÍ (ZKR.)			MENŠÍ OSY			
ROCK PRO DOSPĚLÉ				CELOSVĚTOVÁ ORGANIZACE V NEW YORKU BYVALÁ SPZ SOKOLOVA			STAROŘEK JEDEN Z PROROKŮ STARÉHO ZÁKONA			CITOSLOVCE TUKNUTÍ ZOBÁKEM DRUHOVÁ ČÍSLOVKA			
1. DÍL TAJENKY													
NELIBOST					INTEGROVANÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM ŘÍZENÍ (ZKR.) KMITAT				PULS FRANCOUZSKÝ BYTNÁ			ÚČTA	PUCHÝRKY V ÚSTNÍ DUTINĚ
	SOUKROMÁ ZPRÁVA (ZKR.)	OSLÍ HÝKÁNÍ SPOR		TELEVIZNÍ STANICE V SEVERNÍ DAKOTĚ NAJEDENÉ				POVAHA DRES					
VZOREC SULFIDU ČINATÉHO				PŘÍRODNÍ REZERVACE U CHEBU MAŘIT			PLANETKA PŘÍBLIŽNĚ					INIC. ZPĚVAČKY FARNÉ UŠÍ (ZDROBNĚLE)	
PŘEDLOŽKA			CHVALOZPĚV KAZY				SÚDÁNSKÉ SÍDLO ZNAČKA DOUTNÍKŮ				NĚMECKÝ VÝCHOD NÁZEV PÍSMENE H		
	SVĚTCI USRKNUTÍ					SVĚTADÍL IZRAELSKÝ POLITIK				HOUPAVÉ POHYBY RAKOUSKÉ SÍDLO			
2. DÍL TAJENKY													CHEM. ZN. EINSTEINIA
OCHOTNĚ					ROMÁN JANA TĚSNOHlíDKA ML.			HLAVNÍ STONEK ROSTLIN				ZKRATKA JEDNE Z KATEDER ZÁPADOCESKÉ UNIVERZITY	
SKRÝŠ					SEKNUTÍ			ANGL. ČAJ				KÓD LETIŠTĚ ARTESIA	

Vyluštěné znění tajenky pošlete na adresu redakce či e-mail nbk.novinky@email.cz. Správné odpovědi budou slosovány a výherci obdrží za odměnu knihu s regionální tematikou.